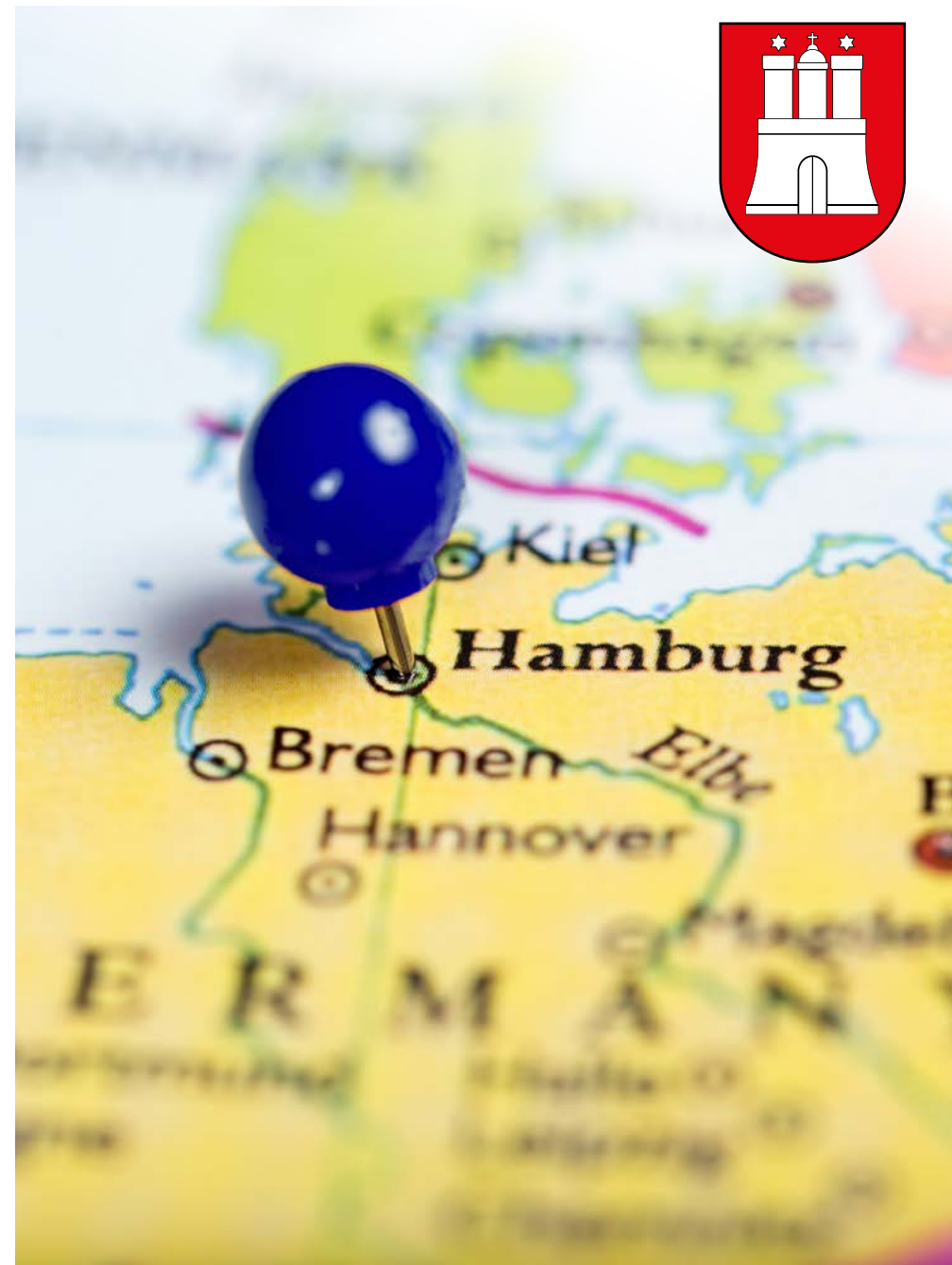

Hamburg 4–6 februari 2026

RESERAPPORT

Hamburg – Tysklands port mot världen

Varför reser vi till Hamburg?

Stockholm-Mälardalen utvecklas i mötet med andra konkurrenskraftiga storstadsregioner. Genom att lära och inspireras av omvärlden får vår region bättre verktyg att se möjligheter och möta utmaningar inför framtiden. Som en del av detta arrangerar Mälardalsrådet vartannat år en internationell studieresa.

Resorna är en viktig inspiration till det gemensamma arbetet att utveckla Stockholm-Mälardalen och triple helix-samarbetet Greater Stockholm Network. Denna gång söker vi inspiration från Hamburg, Tysklands näst största stad och en av Europas viktigaste hamnstäder.

Resan är extra intressant genom att vi på vägen till Hamburg besöker Europas för närvarande största byggprojekt, tunneln vid Fehmarn Bält.

När förbindelsen öppnar runt 2030 förändras transportflödena för både människor och gods. Ökade transporter över Öresundsbron ställer höga krav på en utvecklad infrastruktur i Sverige.

Tyskland är sedan lång tid Sveriges största handelspartner. Hamburg är både ett tyskt förbundsland och en av Tysklands viktigaste städer med omkring 1,9 miljoner invånare. Ekonomiskt och kulturellt utgör staden ett centrum för Nordtyskland och staden har bland de högsta BNP:erna per capita inom EU.

Vi är glada över det stora engagemanget från en mycket kompetent och bred delegation. Ett särskilt tack till Tysk-Svenska Handelskammaren för samarbete i planeringen och värdskapet för upptaktsmötet inför resan.

Jens Sjöström (S), ordförande Mälardalsrådet och delegationsledare

Upptaktsmöte på Tysk-Svenska Handelskammaren

Några dagar innan avresan till Hamburg hölls upptaktsmöte hos Tysk-Svenska Handelskammaren i Stockholm.

Tysklands ambassadör Ludger Siemes mötte stora delar av delegationen och gav en politisk briefing om Tyskland och relationerna med Sverige. Deltagarna samtalade kring värdet av stärkta relationer mellan länderna, handelsutbyte, investeringar i infrastruktur, kompetensförsörjning, transport- och energifrågor, digitalisering m m.

Ninni Löwgren Tischer, affärsområdeschef på Tysk-Svenska Handelskammaren, gav en introduktion till Tysklands ekonomi, näringsliv och affärskultur med många likheter och stort utbyte mellan Sverige och Tyskland.

PROGRAMMET

Ludger Siemes, Tysklands ambassadör i Sverige

Ninni Löwgren Tischer, Affärsområdeschef, Tysk-Svenska Handelskammaren

Jämförande statistik

STOCKHOLM-
MÄLARREGIONEN

HAMBURG METRO-
POLITAN REGION

BEFOLKNING OCH SYSSELSÄTTNING

Befolkning	5,2 miljoner	5,4 miljoner
Befolkningstäthet inv/km2	28	192
Antal arbetstillfällen	2,6 miljoner	3 miljoner
Arbetslöshet	7,0 %	7,2 %

Källor: SCB, Arbetsförmedlingen, Statistikbyrån Nord, Statistiska kontoren i Niedersachsen och Mecklenburg-Vorpommern (2023-2024)

EKONOMI

Bruttoregionalprodukt	3 075 miljarder SEK	2 650 miljarder SEK
Andel av BNP för respektive land	53%	6%
BRP per invånare	591 000 SEK	491 000 SEK
Storlek på ekonomi i världen (om regionen var ett land)	45	50
Medelinkomst (disponibel inkomst)	271 000 SEK	280 000 SEK

Källor: SCB, Statistikbyrån Nord, Statistiska kontoren i Niedersachsen och Mecklenburg-Vorpommern, Statista, Utrikespolitiska institutet (2022-2023)

NÄRINGSLEV

Antal företag	694 000	261 000
Antal enhörningar	8 st (Lovable, Northvolt, Klarna, Kry, Einride, Epidemic Sound, Voi, Polarium)	4 st (Deposit Solution, About You, Xing, 1Komma5)
Antal nystartade företag	37 000	10 000
Andel av landets patentansökningar	Cirka 50%	<5%
De tre största branscherna	Vård och omsorg, företagstjänster, handel	Tjänstesektorer, offentlig service, handel, service och IT
Exportvärde, varor	780 miljarder SEK	ca 750 miljarder SEK

Källor: SCB, Statistikbyrån Nord, Statistiska kontoren i Niedersachsen och Mecklenburg-Vorpommern, Failory, Startup City Hamburg, PRV, DPMA, Kommerskollegium (2022-2024)

STOCKHOLM-
MÄLARREGIONEN

HAMBURG METRO-
POLITAN REGION

FORSKNING OCH UTBILDNING

Antal universitet/högskolor	32	44
Antal studenter	281 000	157 000

Källor: UKÄ/SCB, Statistikbyrån Nord, Statistiska kontoren i Niedersachsen och Mecklenburg-Vorpommern (2024)

UNIVERSITETSRANKINGAR

# 78 Kungliga Tekniska Högskolan	# 193 Universität Hamburg
# 93 Uppsala universitet	# 696 TUHH Hamburg University of Technology
# 147 Stockholms universitet	
# 310 Linköpings universitet	

Källa: QS World University Rankings 2026: Top global universities

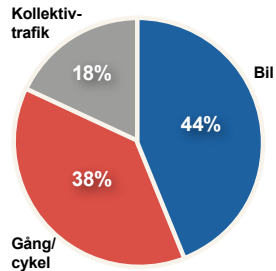
TURISM/BESÖKSNÄRING

Gästnätter	32 miljoner	45 miljoner
Andel utländska gästnätter	23,5 %	11,3 %

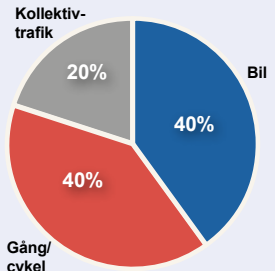
Källa: Tillväxtverket, Statistikbyrån Nord, Statistiska kontoren i Niedersachsen och Mecklenburg-Vorpommern (2023-2024)

TRANSPORT OCH PENDLING

Antal arbetspendlare	850 000	750 000
Internationella flygplatser	1 st (Stockholm-Arlanda)	1 st (Hamburg Airport)
Antal passagerare	22,7 miljoner	14,8 miljoner
Arbetspendling per färdslag		

Källa: Tillväxtverket, Statistikbyrån Nord, Statistiska kontoren i Niedersachsen och Mecklenburg-Vorpommern (2023-2024)

Delegationen

JENS SJÖSTRÖM (S) - DELEGATIONSLEDARE

Ordförande Mälardalsrådet och Investeringsregionråd,
Region Stockholm

ALEXANDRA HAGEN

VD, White Arkitekter

ANDERS JOSEPHSSON

Näringspolitisk expert, Transportföretagen

ANDERS ÅHRLIN (M)

Vice ordförande kommunstyrelsen och kommunalråd,
Örebro kommun

ANDREAS LARSSON

VD, STUNS

ANNA SEHLIN (V)

Oppositionsregionråd, Region Stockholm

ANNELI SAHLIN

Rektor, Campus Nynäshamn

ANTON BERGLUND (SD)

Ledamot regionstyrelsen, Region Sörmland

ANTON VÄSTBERG

Utvecklingsdirektör, Region Stockholm

CECILIA LINDER (M)

Regionråd, Region Uppsala

CHRISTOFFER ÖQVIST (M)

Ordförande regionstyrelsen, Region Sörmland

ELIN KEBERT

Expert kompetensförsörjning, Byggföretagen

ERIK PELLING (S)

Ordförande kommunstyrelsen, Uppsala kommun

FILIPPA KULL

Verksamhetsledare, Stockholm Science City

FREDRIK ELGH

Head of Public Affairs, Swedavia

FREDRIK ERFELT

Chef samhällsrelationer, Stockholms Handelskammare

HELENA JERREGÅRD

Vice rektor för samverkan, Mälardalens universitet

HELENA PROOS (S)

Ordförande regionstyrelsen, Region Uppsala

JAKOP DALUNDE (MP)

Trafikregionråd, Region Stockholm

JANE REICHEL

Prorektor, Stockholms universitet

JARI PRENKER PUUSTINEN (M)

Vice ordförande kommunstyrelsen och kommunalråd,
Eskilstuna kommun

JENNY LANDERNÄS (M)

Regionråd, Region Västmanland

JENS CARLENFORS LINERED

Projektledare, Mälardalsrådet

JOHAN HJELM

Tidigare projektledare, Mälardalsrådet

JOHNNY HÖGBERG

VD, Flemingsberg Science

KARIN ÅBERG

Ledamot i regionstyrelsen, Unionen Stockholm

KARL HENRIKSSON (KD)

Oppositionsråd, Huddinge kommun

KAROLINA MYLLERGÅRD (S)

Oppositionsråd, Region Västmanland

KENNETH HAGSTRÖM

Regional utvecklingsdirektör, Region Sörmland

KRISTINA NYQUIST

VD, Siemens Mobility

LINUS KJELLBERG

Affärsutvecklingschef, Atrium Ljungberg

MARIA NIMVIK STERN

Generalsekreterare, Mälardalsrådet

MATTIAS ASKERSON (M)

Ordförande kommunstyrelsen, Sigtuna kommun

MATS RÖNNBO

Affärsutvecklingschef och Sustainability Director,
Skanska

MICHAEL MALMQUIST

Business Development Director, Vossloh Nordic

MICHAELA HAGA (C)

1:e vice ordförande regionstyrelsen, Region Stockholm

MIKAEL KLINTBERG

Ansvarig för externa relationer AI, Robotik &
Cybersäkerhet centrum, Örebro universitet

MONICA JOHANSSON (S)

Vice ordförande regionstyrelsen och regionråd,
Region Sörmland

MÅNS ÖSTRING

Verksamhetsområdeschef infrastruktur, Uppsala
universitet

NINNI LÖWGREN TISCHER

Affärsområdeschef Market Entry & Business
Development, Tysk-Svenska Handelskammaren

OLLE YTTERBERG

Senior Advisor Strategy & Public Affairs, Combitech

PER-OLOF BREHMER

Vice rektor, Linköpings universitet

PETER DOBERS

Professor, Rectorsråd samverkan, Södertörns högskola

PETER NYBERG (S)

Politisk sekreterare, Region Stockholm

ROGER HADDAD (L)

Oppositionsråd, Västerås stad

THEREZ ALMERFORS (M)

Kommunalråd, Uppsala kommun

THERES ANDERSSON (S)

Regionråd, Region Örebro län

TOMAS STAVBOM

Regionchef, Stockholms Handelskammare

URBAN GRANSTRÖM (S)

Ordförande kommunstyrelsen, Nyköpings kommun

YLVA WILLIAMS

VD, Stockholms Science City

Fehmarn-Bält

Mellan Rödby och Puttgarden växer Skandinavien samman med norra Europa. Fehmarn-Bält-förbindelsen mellan Danmark och Tyskland blir världens längsta väg- och järnvägstunnel och är ett av Europas största och mest komplexa infrastrukturprojekt under de senaste decennierna. Med ett visionärt bro- och tunnelsystem för väg- och järnvägstransporter kortas restider och godsflödena underlättas. Intill byggarbetsplatsen ligger lärmiljön "Campus Femern" där lärlingar, studerande och forskare får en unik tillgång till projektet. Efter att tunneln öppnar planeras lärmiljön att justeras utifrån drift och underhållsbehov.

Delegationen togs emot av Stig Römer Winther, Managing Director Fehmarn-Bält.

– Fehmarn-Bält-förbindelsen är det största byggprojektet i Danmarks historia. Planeringen började redan 2008 och har omgärdats av en gedigen politisk och juridisk process i de två länderna. 2019 kunde spaden äntligen sättas i jorden och nu står vi redo att påbörja nedsänkningen av de första tunneldelarna. Idag är det 4000 medarbetare som arbetar med projektet, säger Stig Römer Winther.

PROGRAMMET

Fehmarn Belt Fixed Link – world's longest road and rail tunnel. Increased connectivity and cross-border cooperation between Scandinavia and continental Europe

Stig Römer Winther, Managing Director Fehmarn-Bält

Röster från delegationen:

"Besöket vid Fehmarn-Bält var mycket intressant, och med det insikten om hur lång tid och kraft stora infraprojekt kräver. Det ger ytterligare kunskap att ta med i arbetet med systemanalysen."

"Fehmarn-Bält var spännande och vi behöver lägga på ett kol med jobbet på hemmaplan för att kunna möta upp konsekvenserna av effekterna det medför när det är klart."

Välkommen till Hamburg

Introduktion till Hamburg, samarbetet mellan näringsliv och politik samt innovativa spetsområden. Delegationen togs emot av Dr Melanie Leonhard (SPD), senator för ekonomi, arbetsmarknad och innovation Hamburgs stad.

– Vi har styrkeområden, och ni är en region med starkt innovativt driv och ledande lärosäten. Vi har mycket att tjäna på att koppla samman oss och med Fehrman Belt blir det verklighet, säger Melanie Leonhard (SPD).

– Hamnen ligger mitt i staden och kan inte expandera geografiskt. Det som kan göras är att effektivisera flödena. Därför satsas mycket på ”Smart port” och ”Green port”. Handelsflödena går mot Kina, men våra stora produktionsbolag har helt andra marknader: primärt i EU, men även länder som Kanada och Singapore, säger Kolja Harders, chef för internationell handel vid ministeriet för ekonomi, arbetsmarknad och innovation Hamburgs stad.

PROGRAMMET

Welcome and Introduction to Hamburg and the region

Senator Dr. Melanie Leonhard (SPD), President of the Ministry of Economics, Labour and Innovation of the Free and Hanseatic City of Hamburg

Kolja Harders, Head of Foreign Trade Department, Ministry of Economy, Labor and Innovation

Philip Koch, Director International, Hamburg Chamber of Commerce

Röster från delegationen:

”Mest intressant var HafenCity som fenomen, det ”kommunala” utvecklingsbolagets hastighet och fokus. Att ha en stark vision om ett nytt attraktivt innerstadsområde med boenden med fokus på människor och inte bilar. Samtidigt kan en hel del bli bättre t ex bottenvåningar och stadslivsfunktioner.”

”Vi borde bygga upp ett nätverk av ambassadörer för Stockholm-Mälardalsregionen runt om i världen, som Hamburg har gjort.”

Stadsutveckling och transporter

Hamburg utvecklas snabbt med nya bostads- och näringslivsområden. Det främsta exemplet är stadsutveckling i HafenCity, Hamburgs gamla industriktvarter. Staden växer fram med kollektivtrafiken som grund och ett helhetsperspektiv där tillgängligheten i hela metropolregionen och de internationella godstransporterna spelar viktiga roller.

– Gemensamma biljettlösningar och autonoma transporter är receptet för framtiden. I Hamburg samarbetar vi med grannområdet kring en gemensam biljett och till det kommer Tysklandsbiljetten. För autonoma fordon finns det flera teststräckor och målet är att 500 autonoma fordon ska gå i linjetrafik 2030. Men det som håller samman systemet är att medborgarna litar på att bussen och tåget går i tid. Kollektivtrafiken ska vara till för resenärerna. Den finns inte till för andra syften. Nyttan för klimatet och företagen följer som en logisk effekt, säger Anjes Tjarks, senator för transport- och mobilitetslösningar i Hamburg.

PROGRAMMET

Mobility Transition in Hamburg

Senator Dr. Anjes Tjarks (Bündnis 90/Die Grünen), President of the Authority for Transport and Mobility Transition of the Free and Hanseatic City of Hamburg

HafenCity – the most ambitious inner-city development in Europe: Modern architecture meets the city's historical UNESCO sites

Uwe A. Carstensen, Expert Guide, HafenCity Hamburg GmbH

Röster från delegationen:

"Senator Anjes Tjarks presentation om mobiliteten var gedigen. Väckte många tankar om hur vi behöver bredda tänket kring mobilitet och transporter både nationellt och regionalt."

"Intressant att höra om Tysklandsbiljetten och hur den implementerats och fått effekt för regionerna."

HafenCity Universität

I HafenCity-distriktet ligger HafenCity Universität, Hamburgs lärosäte för arkitektur och storstadsutveckling. Lärosätet grundades 2006 och är en strategisk satsning av staden kring stadsförändringsprocesser. Sedan 2014 huserar lärosätet i en ny universitetsbyggnad med en arkitektur lång utöver lagkrav för exempelvis energibesparing och arbetsförhållanden.

Delegationen togs emot av Prof. Dr. Ing. Jörg Rainer Noennig, Professor, Digital City Science

Inriktningen och den geografiska placeringen möjliggör för tvärvetenskaplig forskning och undervisning med stort fokus på praktisk nytta i ett av Europas största statsutvecklingsprojekt. Olika labbmiljöer exempelvis CityScienceLab i samarbete med Media Lab vid Massachusetts Institute of Technology (MIT) erbjuder metoder och modeller för lösningar på nuvarande och framtida utmaningar som en stad kan möta.

PROGRAMMET

HafenCity University – the University of the built environment and metropolitan development

CityScienceLab, a cooperation with the MIT Media Lab

The COUP Cockpit – Collaborative Urban Planning

Professor Dr. Ing. Jörg Noennig, Chair of Digital City Science

Röster från delegationen:

”Besöket på HafenCity University och hur de använde de digitala verktygen var mycket intressant.”

Digilab

Staden arbetar för ökad trafiksäkerhet, minskad miljöpåverkan och förbättrad effektivitet och har en uttalad strategi för hur en mer digital transportsektor kan bidra till målen. Myndigheten för transport- och mobilitetslösningar i Hamburg har byggt upp ett eget digitalt labb med syftet att identifiera framtida frågor inom transportsektorn. Inom DigiLab utvecklas bland annat innovativa produkter, till exempel AI-stödda trafikövervakning, prognoser och övervakning av teknisk infrastruktur med hjälp av drönare.

PROGRAMMET

DigiLab – Intelligent Mobility Management in Practice

Presentation of projects and showrooms

Mobility Operating System (MOS)

Dr. Christian Messerschmidt, Product Owner

Drone Projects BluSpace and Green Lantern

Milan Topp, Deputy Head of DigiLab, Leon Lubomirsky, Project Manager

LOOPED /Virtual Reality: Bausvision & Experience

Nizam Syed, AI Engineer

Rethinking Urban Mobility: Hamburg's Journey with Autonomous Shuttles

Dr. Lea Decker, Project Manager, New Mobility Solutions Hamburg GmbH

Metropolregion Hamburg

Tillsammans med omgärdande regioner och kommuner bildar Hamburg en funktionell bostads- och arbetsmarknadsregion på över 5 miljoner invånare. För att underlätta frågor inom bland annat utbildning, näringsliv och infrastrukturutveckling samverkar regionerna och kommunerna i Metropolregion Hamburg. Samarbetet omfattar fyra federala stater, 17 kommuner och tre städer. Under de senaste åren har även sju handelskammrar och tre hantverksskammare anslutit till samarbetet.

– Den administrativa fragmentiseringen i vår del av landet har framhållits som en utmaning av OECD. Här fyller vår storregionala organisation och plattform en viktig roll. Grunden i vårt arbete och DNA är det goda samtalet och den samverkan som vi möjliggör över regiongränserna. Inom områden som innovation, näringsliv och klimatutveckling stannar inte utmaningarna eller potentialen vid kommungränsen, säger Yvonne Brodda, deputy director Hamburg Metropolitan Region.

PROGRAMMET

Going Further Together – Regional Cooperation in Hamburg Metropolitan Region

Yvonne Brodda, deputy director Hamburg Metropolitan Region

Hamburg and the North: Stronger connections thanks to the Fehmarn Belt Fixed Link

Dr. Stefanie Wodrig, Head of Unit Northern and Eastern Europe, Baltic Sea cooperation & Deputy Director International Affairs, Senate Chancellery, Free and Hanseatic City of Hamburg

Hamnen

Hamburgs hamn är Tysklands största hamn och en av Europas viktigaste logistiknav. Den rankas vanligtvis som den tredje största i Europa efter Rotterdam och Antwerpen. Den totala godsomsättningen uppgår till omkring 110–120 miljoner ton per år. Omkring hälften av alla containrar transporteras vidare med tåg. Hamnområdet täcker ungefär 7 200 hektar. Den sammanhängande kajlängden är cirka 43 kilometer. Farledsdjupet i Elbe är omkring 15 meter beroende på tidvatten och utbyggnad. Varje år anlöper runt 8 000 havsgående fartyg hamnen. Hamnen har förbindelser till över 900 hamnar världen över. Godset når fler än 170 länder.

Hamburgs universitet

Hamburgs universitet grundades av staden 1919 för att stärka Hamburg som kunskapsregion. Idag studerar 37 000 studenter och 6000 doktorander vid lärosätet. Universitet har sedan starten varit en aktiv och bärande part i Hamburgs innovativa ekosystem. På det naturvetenskapliga campusområdet vid partikelacceleratorn DESY verkar flera start up:s vägg i vägg med universitets laboratorium och lärosalar.

Delegationen togs emot av Prof. Dr. Hauke Hereeken, rektor Hamburgs universitet.

– Forskningen inom digitalisering och gröna frågor ligger mig särskilt nära hjärtat. Vi har tagit en ledande position när det kommer till omställningsarbetet. Både när det forskningsområdet och vad vi själva kan göra som organisation och arbetsgivare, säger Prof. Dr. Hauke Hereeken, rektor Hamburgs universitet.

PROGRAMMET

University of Hamburg – a place for innovative research and teaching

Prof. Dr. Hauke Hereeken, President of the University of Hamburg

Making the connection between research, education and knowledge exchange - presentations and discussions in rotating groups

Station 1: From Lab to public

Representatives from the Cluster of Excellence CUI: Advanced Imaging of Matter

Station 2: Impossible Founders: Start-Ups and Cooperation

Michel Clement, professor of Marketing & Media, University of Hamburg Business School

Station 3: MadMax lab tour

Representatives from the Cluster of Excellence Quantum Universe

Röster från delegationen:

”Besöket till Hamburgs universitet var bäst, med de olika stationerna och deras investeringar och planering framåt. De arbetar brett med båda näringslivet och grund- och gymnasieskolan med fokus fysik och teknik.”

”Mycket intressant att se hur Hamburg universitet jobbar med ”out reach” för att inspirera barn och unga.”

”Väldigt spännande att se och höra om arbetet i Science City. Vem bygger upp labb för att inspirera mellanstadiebarn till avancerad teknologi?”

Yrkesutbildningar och Handelskammarens arbete

Bristen på yrkesutbildade är stor i Hamburg. Med stora pensionsavgångar kommande år väntas läget förvärras ytterligare. Enligt Handelskammarens uppgår utbildningsbehovet till över 150 000 personer fram till 2040. För att möta utvecklingen finns ett etablerat lärlingssystem där elever som går yrkesförberedande utbildningar varvar undervisning i skolan med betald praktik på arbetsplatser i näringslivet.

PROGRAMMET

Skilled workers and lifelong learning – the role and activities of the Hamburg Chamber of Commerce

Michaela Beck, deputy Head of the department of skilled workers and lifelong learning, Hamburg Chamber of Commerce

– Utbildningssystemet närhet till arbetsmarknaden är en framgångssaga. Genom att utgå från kompetensförsörjningen i utbildningsplaneringen har arbetslösheten hållits låg. Idag uppgår den till 6% i Tyskland. Förutom att sammanställa prognoser för behoven ansvarar Handelskammaren även för att följa upp att yrkeselevernans arbetsplatser håller hög kvalitet, säger Michaela Beck, bitr. chef för Hamburgs Handelskammarens kompetensförsörjningsarbete.

Universitetet för tillämpad vetenskap (Applied science)

Vid sidan av Hamburgs universitet är universitetet för tillämpad vetenskap en viktig aktör för kompetensförsörjningen i förbundslandet. 16 000 elever går på skolan, av dessa kommer omkring 3000 elever från utlandet. Utbildningar erbjuds inom allt från transport och mobilitet till handel och administration.

PROGRAMMET

Insights into Hamburg University of Applied Sciences: Linking Research, Skills and Practice

Prof. Dr.-Ing. Peter Wulf, Vice President for Research and Knowledge Transfer

Röster från delegationen:

”Inspirerande hur de jobbar med yrkesutbildningar (lärlingsutbildningar) och att se hur en Handelskammare kan fungera lite mer neutralt än i Sverige.”

Företag och företagskultur

Tyskland är en av Sveriges främsta handelspartners. Elja Nordlöf är kommunikationschef för industriteknikföretaget Alleima och sitter i företagets ledningsgrupp. Hon bjöds in för att berätta om sina perspektiv på Tyskland, näringslivsklimatet och hur det är att gå från svensk flexibilitet till ett mer hierarkiskt arbetssätt i Tyskland.

– Läget i ekonomin har varit svårt under de senaste åren, men nu pekar mycket på en positiv BNP-utveckling. Rädslan för att göra fel och det hierarkiska samhället begränsar innovationskraften, säger Elja Nordlöf.

Studieresan avslutades med en reflektion kring lärdomar att ta vidare i Mälardalsrådets Greater Stockholm Network.

PROGRAMMET

Business and culture – comparisons between Germany and Sweden

Ninni Löwgren Tischer, Head of Market Entry & Business Development,
The German-Swedish Chamber of Commerce

Elja Nordlöf, Executive Vice President and Head of Communications,
Alleima

Vad var mest intressant?

Deltagarutvärdering i korthet

- **HafenCity** – stadsutveckling med olika funktioner, levande och hållbar stadsdel, samarbete med HafenCity universitet för digitala modeller m m
- **Transporter** – Tysklandsbiljetten och dess effekt för regionerna, autonom mobilitet och digitala verktyg, samhällsperspektivet och en bredare syn på upplevelsen dörr-till-dörr
- **Yrkesutbildningar/lärlingssystem** – hur man arbetar med dessa, Handelskammarens roll i en svensk kontext
- **Hamburgs universitet/Science City** – satsning på tekniklabb för att inspirera barn och unga och stärka STEM, utveckling av innovationsdistrikt
- **Fehmarn-Bält** – insikten om hur lång tid infrastrukturprojekt tar, kopplingen till Stockholm-Mälarenregionen, hur möter vi konsekvenser och effekter när F-B öppnar
- **Nätverket:** Triple helix-konstellation på hög nivå, dialogerna och mötena i nätverket, värdet av att ta del av exempel tillsammans, lära känna varandra
- **Övrigt:** Stockholm-Mälarenregionen ligger långt framme, skryta lite mer. Generellt mycket positiv respons kring resan och dess innehåll

Idéer kring fortsatt arbete

Triple helix-samarbetet i Stockholm-Mälardalsregionen

- Vårda nätverket: kontinuerliga möten och spridning av erfarenheter, lärdomar
- Studiebesök på t ex lärosäten och Science Parks, stort infraprojekt (utbyggd tunnelbana, Ostlänken)

Helhetsperspektiv i stadsutveckling och hållbar mobilitet

- Goda exempel i Stockholm-Mälardalsregionen
- Bjuda in representant till Mälardalsrådets möten

Yrkesutbildningar och tillgången till lärlingsplatser - kedjan måste fungera

- Ta upp frågan i En Bättre Matchning

Innovationsdistrikt/område

- Följa upp kartläggningen av innovationsområden i Stockholm-Mälardalsregionen, goda exempel
- Sedan 2024: Hålla kontakten med Milano Innovation District (MIND), följa upp hur arbetet går

Hamburgs samverkan gentemot Norden

- Bjuda in representant till Mälardalsrådets möten

